

A Kúria a dr. Solymár Károly ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Pál Lajos ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogszerűségének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 24.M.1270/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.577/2010/4. számú közbenső ítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2012. október 24. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.577/2010/4. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi a alperest, hogy fizessen meg a felperesnek - tizenöt nap alatt - 50.000 (ötvenezer) forint és 13.500 (tizenháromezer-ötszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében a jogszerű rendkívüli felmondására tekintettel végkielégítés, felmentési időre járó átlagkereset és szabadság megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.1270/2009/14. számú ítéletével a keresetet elutasította és a felperest perköltség, valamint eljárási illeték megfizetésére kötelezte. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes első tisztként állt az alperes alkalmazásában. Munkaviszonyát 2009. február 20-án kelt és ugyanezen a napon kézbesített rendkívüli felmondásával szüntette meg az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozással. Ennek indokolása szerint a munkaviszony megszüntetését az a körülmény tette szükségessé, amely szerint a munkáltató a január havi munkabért a munkaszerződésben és a kollektív szerződésben meghatározott időpontban, február 10. napjáig nem folyósította. A munkabér kifizetésének időpontját meg sem jelölte, amely a felperes családi körülményeire és vállalt kötelezettségeire figyelemmel szinte lehetetlen helyzetet teremtett. Ezen túlmenően hivatkozott arra, hogy a munkáltató a munkavégzést ellehetetleníti, a munkakör betöltéséhez és a biztonságos munkavégzéshez szükséges nyugalmas légkört nem biztosítja, többek között azon magatartásával, hogy folyamatosan a felperes munkaviszonyának lehetséges megszűnéséről, megszüntetéséről tájékoztat, a munkabért határidőben nem fizeti meg. A munkáltató magatartása ismétlődő, már a december havi munkabér jelentős részének megfizetésével is késedelembe esett, annak okáról előre nem adott tájékoztatást. A munkaügyi bíróság álláspontja szerint az alperes érdemi ellenkérelmében nem vitatta, hogy a 2009. január havi munkabér fizetési kötelezettségének késedelmesen tett eleget, ezzel megszegte az Mt. 155. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét. Az alperesi nyilatkozatot támasztja alá a 2009. február 5-ei tájékoztató a január havi bérek

kifizetéséről K.J. humánpolitikai igazgató részéről, valamint a 2009. február 19-ei tájékoztatás F.G. megbízott vezérigazgatótól. A bíróság kifejtette, hogy a munkáltatónak az a magatartása, hogy a létszámcsökkentés és a létszámcsökkentéssel érintett munkavállalói kör meghatározása körében esetlegesen bizonytalanságban tartja a munkavállalókat, legfeljebb az Mt. 96. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző magatartás lehetne, amire a felperes nem hivatkozott. Az ítélezési gyakorlat alapján egyértelmű, hogy a munkavállaló bérfizetési kötelezettsége olyan lényeges kötelezettség, amelynek tartós elmulasztása jogszerűen alapozza meg a munkavállalói rendkívüli felmondást (BH.2005.405.), néhány napos bérfizetési késedelem azonban a bíróság álláspontja szerint ilyen következménnyel nem járhat.

A munkáltató szándékos kötelezettségszegést követett el a bérfizetési napon történő teljesítés elmaradásával, azonban ez a kötelezettsége nem volt olyan jelentős mértékű, amely a munkaviszony rendkívüli felmondással történő megszüntetését vonhatta jogszerűen maga után. Az alperes tájékoztatta a munkavállalókat a bérfizetés késedelméről és 50.000 forint előleget fizetett a részükre. A munkaügyi bíróság vizsgálta azt is, hogy a felperes illetve családja 2009. februárjában milyen jövedelmekhez jutott és arra következtetett, hogy a teljes bevétel mellett a munkáltatói jogsértés nem volt súlyosnak tekinthető. A bíróság megállapította, hogy a munkaviszony megszűnésekor a felperes részére a szabadságmegváltás kifizetésre került, így a további igénye nem volt alapos. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 49.Mf.633.577/2010/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében megváltoztatta és megállapította, hogy a felperes 2009. február 20-án kelt rendkívüli felmondása jogszerű volt.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes részéről szándékos kötelezettségszegés valósult meg azáltal, hogy a január havi munkabér kifizetésével ismét késedelembe esett. Megvalósult az eshetőleges szándék, amely szerint az alperes belenyugodott magatartásának abba a következményébe, amely a munkabérek késedelmes kifizetésében nyilvánult meg. Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az alperesnek a munkabér fizetési késedelemben megnyilvánuló magatartását nem minősítette jelentős súlyúnak. A felek között létrejött munkaszerződés pontjára, valamint a kollektív szerződés pontjára figyelemmel a munkabér határidőben történő kifizetése a munkáltató lényeges kötelezettsége. A bíróságnak már nem volt mérlegelési lehetősége abban, hogy kétszeri késedelmes bérfizetés jelentős kötelezettségszegésnek minősül-e, hiszen az alperes a munkaszerződésben vállalta magára azt a többletkötelezettséget, hogy akár az egy alkalommal történő késedelmes kifizetés is a rendkívüli felmondás alapjául szolgálhat. A másodfokú bíróság sem vizsgálta azt a felmondási okot, amely a létszámleépítéssel összefüggő indokolást tartalmazta, a

munkabér késedelmes kifizetése önmagában is megalapozta a munkavállalói rendkívüli felmondást. Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú ítélet „hatályban tartására” irányult a felperes perköltség fizetésre kötelezése mellett. A felülvizsgálati érvelés értelmében a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a kollektív szerződés meghatározhat rendkívüli felmondás alapjául szolgáló eseteket, ez a szabályozás azonban csak példálózó jellegű lehet, a törvény rendelkezéseinek alkalmazását nem korlátozhatja (BH.1995.682.). Önmagában az, hogy a munkaszerződés nevesíti a munkabér ki nem fizetését mint rendkívüli felmondásra okot adó körülményt, nem jelenti azt, hogy a felmondást közlő fél mentesülne a rendkívüli felmondás törvényi kritériumai, azok fennállta bizonyításának kötelezettsége alól. Ennélfogva a felperesnek nemcsak azt kellett volna bizonyítania a perben, hogy a munkáltató a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal szegte meg, hanem azt is, hogy ez jelentős mértékben történt. Az Mt. 96. § (3) bekezdésének az a célja, hogy a felek konkretizáljanak olyan eseteket, amelyek rendkívüli felmondás közlésére okot adhatnak, de nem célja, hogy ezen esetekre alapított rendkívüli felmondás jogszerűségét bizonyítani kelljen jogvita esetén.

Valamely kötelezettség jelentős mértékben történő megszegése szubjektív fogalom, amely széleskörű bizonyítást igényel. Ebben a körben értékelni kell, hogy a 2009. január havi munkabér kifizetése két részletben történt, 2009. február 6-án majd 2009. február 19-én. Erről a helyzetről az alperes képviselői folyamatosan tájékoztatták a munkavállalókat egyrészt az alperes belső számítógépes hálózatán, másrészt a faliújságokon, így többek között a felperes szervezeti egységében is. K.K. tanú vallomásából kitűnik, hogy a felperes tisztában volt azzal, miszerint a munkabért pár napos késedelemmel fogják kifizetni. A perbeli tényállás szerint a felperes kiemelkedően magas jövedelemmel rendelkezett, a felesége szintén kapott munkabért. Ennek alapján aligha minősíthető jelentős kötelezettségszegésnek a munkabér előlegben, majd pár nap elteltével teljes összegben, kamattal történő megfizetése. A kötelezettségszegés jelentős mértéke kapcsán a felülvizsgálati kérelem arra hivatkozott, hogy az állandó bírói gyakorlat értelmében néhány napos bérfizetési késedelem rendkívüli felmondásra nem ad alapot. A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős közbenső ítélet hatályában való fenntartására irányult. A Kúria csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem (felülvizsgálati ellenkérelem) keretei között és az ott megjelölt jogszabályok körében vizsgálhatta a jogerős közbenső ítélet jogszabálysértő voltát [Pp. 270. § (1) bekezdés, 272. § (2) bekezdés, 275. § (2) bekezdés, BH.2002.490.]. A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Mt. 102. §-ának (4) bekezdése értelmében a munkáltató köteles a munkavállaló számára a munkaviszonyra vonatkozó szabályokban,

illetve a munkaszerződésben foglaltaknak megfelelően munkabért fizetni. Ezzel összhangban tartalmazza a felperes munkaszerződése pontja, amely jelentős mértékű, lényeges kötelezettségszegésként értékeli a munkáltató részéről, ha az nem fizet határidőben munkabért vagy egyéb járandóságot. A kollektív szerződés pontja szerint is a munkabér határidőben történő kifizetése a munkáltató lényeges kötelezettsége. A következő ítélezési gyakorlat szerint a munkáltató törvényben szabályozott lényeges kötelezettsége a munkabér fizetés, így annak egy alkalommal történő akár egy napos késedelmes kifizetése is rendkívüli felmondás alapjául szolgálhat [Mt. 96. § (1) bekezdés a) pont]. A jelen esetben a munkáltató mindezzel összhangban a felperes munkaszerződésében maga is azt vállalta, hogy a bérfizetés egyetlen elmaradása is jelentős kötelezettségszegés. Ennek ellenére két ízben is késedelmesen teljesített, eljárása jelentős mértékű kötelezettségszegés függetlenül a felperes, illetve családja jövedelmi helyzetétől. Önmagában az a körülmény, hogy a munkáltató tájékoztatta a munkavállalókat a késedelemről, vagyis a felperest „nem érte váratlanul” a bérfizetés későbbi teljesítése, a munkáltatói magatartás kimentésére nem szolgálhat alapul. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján. A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperes perköltség fizetési kötelezettsége a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésén alapul, míg illetéket az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15. §-a alapján kell viselnie.

Budapest, 2012. október 24.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Fuhrmann Gábor s.k. bíró
A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő